

Paměť země

Formování institucionálních základů historické vědy na Moravě v 19. a 20. století

U příležitosti několika výročí spojily své síly dva přední brněnské archivy (Moravský zemský archiv, Archiv města Brna), dvě vysokoškolská pracoviště (Historický ústav a Ústav pomocných věd historických a archivnictví FF MU) a jeden starobylý spolek (Matice moravská), aby uspořádaly ve dnech 6. – 8. listopadu 2019 v Brně konferenci s názvem „Paměť země“.

Archivy a další (nejen) paměťové instituce sehrály klíčovou úlohu při utváření historické vědy na Moravě, aby záhy jejich úsilí bylo podpořeno vznikem specializovaných univerzitních pracovišť. Ta také postupně převzala na poli historických věd hlavní slovo, archivy si však podržely významnou roli: uchovávají a zpřístupňují archivní bohatství badatelské veřejnosti a mají veliký potenciál působit v oblasti historického výzkumu, prezentace, popularizace a vzdělávání. V době, kdy se rodí koncepce budoucího směřování celého archivního oboru, vnímáme jako důležitý úkol vstoupit do této debaty a také s ohledem na zkušenosti z minulosti ovlivnit její směřování.

Záměrem konference je reflektovat formování historických oborů a s nimi spojených institucí, včetně jejich role ve společnosti, přičemž budou sledovány zejména metodologické impulsy a koncepční otázky oborů. V ucelených konferenčních blocích budou kladeny otázky spojené s působením archivů, muzeí a spolků v dlouhém 19. století, dále se pozornost zaměří na proměny historických věd v průběhu 20. století a poslední den konference bude věnován roli paměťových institucí v dnešní společnosti s logickým důrazem na oblast archivnictví. Naším cílem je zformulovat možnou vizi působení paměťových institucí v budoucnosti.

MORAVSKÝ
ZEMSKÝ
ARCHIV
V BRNĚ

M Matice moravská

MUNI
ARTS Historický
ústav

B | R | N | O

MUNI
ARTS Ústav pomocných
věd historických
a archivnictví

Přehled výročí:

- 1839** vznik Moravského zemského archivu
- 1849** založení Matice moravské pod původním názvem Národní jednota sv. Cyrila a Metoděje
- 1869** zahájení vydávání Časopisu Matice moravské
- 1919** vznik historického pracoviště Filozofické fakulty Masarykovy univerzity
- 1929** vznik Archivu města Brna
- 1949** zahájení výuky oboru archivnictví na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity
- 1959** zahájení vydávání sborníku Brno v minulosti a dnes

Výběr z připravovaného programu

Středa 6. listopadu 2019, Moravský zemský archiv

Archivy, muzea, spolky a osobnosti v dlouhém 19. století

Vytváření sítě vědecké komunikace na Moravě (Jiří Malíř), Počátky vědeckých společností a spolků pro rozvoj vědy na Moravě a zednářské lóže (Dušan Uhlíř), Význam bohosloveckých seminářů a klášterů na Moravě pro rozvoj vědeckého bádání (Jindřich Zdeněk Charouz), Archivy a věda na Moravě (Richard Mahel), Význam Matice moravské a jejího časopisu pro vědecké bádání na Moravě (Bronislav Chocholáč), Počátky historické vědy na Moravě (Milan Řepa)

Čtvrtek 7. listopadu 2019, Nová radnice

Historické vědy v rozbouřeném 20. století

Historie a Univerzita Palackého v Olomouci (Pavel Urbášek), Role archivářů v univerzitní výuce PVH a archivnictví (Stanislav Bárta), Reflexe archivů ve 20. století (Karel Chobot), Vztah archivu a univerzity na příkladu Jaroslava Dřímala (Ludmila Sulitková), Vydavatelský program Archivu města Brna (Radana Červená), Kontroverzní výklad (českých) dějin ve veřejném prostoru. Bretholzovy brněnské přenášky v letech 1919-1920 (Jiří Němec), Podíl MZA na přípravě Výstavy soudobé kultury v Československu (Leoš Pecha), Jiří Radimský a přeměny archivnictví v jeho době (Petr Sychra), Římská stopa moravských archivářů (Tomáš Černušák)

Pátek 8. listopadu 2019, FF MU

Role paměťových institucí v současnosti (i budoucnosti)

Reflexe metodologie edicí (v archivech) a budoucnost ediční práce (Dalibor Janiš – Jana Janišová), Výstavní prezentace v archivech (Petr Elbel), Archiv města Brna jako paměťová instituce - pozice, současnost, budoucnost (Libor Blažek), Archivy v 21. století – co nás čeká a ... nemine (David Valůšek), Dotýkat se exponátů dovoleno! Reflexe muzejního výstavnictví a muzejní pedagogiky na přelomu 20. a 21. století (Lucie Jagošová), Knihovna jako paměťová instituce (Jiří Dufka), Paměť na totalitní režimy (Tomáš Dvořák)

Konferenci uzavře kulatý stůl na téma „**Role archivů ve společnosti**“ za účasti náměstka MV ČR pro archivnictví Petra Mlsny